

Βυζαντινός Χορός Τρόπος-Παρουσίαση του ψηφιακού δίσκου «Σπουδή 9η, Αφιέρωμα Αρχάγγελοι»

/ [Μουσική](#) / [Εκδόσεις](#)

[Σωτήριος Δεσπότης, Δρ Μουσικολογίας-Συνθέτης](#)

Ο Βυζαντινός Χορός Τρόπος με χοράρχη τον καταξιωμένο πρωτοψάλτη κ. Κωνσταντίνο Αγγελίδη, στη σειρά “Κλασική Εκκλησιαστική Μουσική”, εξέδωσε την ένατη σπουδή με μέλη από την εορτή των Αρχαγγέλων. Διατηρώντας την ερμηνευτική ποιότητα που μας έχει συνηθίσει από τις προηγούμενες εκδόσεις, μας προσκαλεί σε ένα συναρπαστικό μουσικό ταξίδι σε γνωστά και, κυρίως, σε άγνωστα ηχοτοπία δίνοντας την ευκαιρία στο φιλόμουσο κοινό να εμπλουτίσει τη γνώση του με νέα ηχογραφήματα.

Προσφέροντας στο σήμερα μελοποιητικές δραστηριότητες του παρελθόντος, κρατώντας με τον τρόπο αυτό εύστοχα ζωντανή τη χειρόγραφη παράδοση της ψαλτικής μας τέχνης, μιας και με την κατάθεση αυτή το χειρόγραφο μουσικό υλικό “ξεθάβεται” από τις βιβλιοθήκες και αναπνέει στο σήμερα, ζωντανεύοντας μαζί

του το μελοποιό, τον εξηγητή, τη χειρόγραφη παράδοση.

Η πρώτη σημαντική μελοποιητική ταυτότητα, που περιλαμβάνεται στο ηχογράφημα, είναι του Γερμανού επισκόπου Νέων Πατρών (με τη σημαντικότερη εργογραφία του να δημιουργείται στο δευτερό μισό του ΙΖ΄ αιώνα) σε ποίηση του Κυπριανού του Στουδίτου. «Των νοερών δυνάμεων...» σε ήχο πρώτο τετράφωνο, μέλος που ψάλλεται στη Λιτή της εορτής. Το μέλος ερμηνεύεται με έναν εκφραστικότατο τρόπο αναδεικνύοντας δεξιοτεχνικά τις μουσικές θέσεις στην παράδοση του καλλωπισμένου Στιχηραρίου, όπως αυτό δημιουργήθηκε από τον Γερμανό. Θέσεις που ανήκουν στη χειρόγραφη ιστορία του Παλαιού Στιχηραρίου αλλά και στις νέες προτάσεις του δημιουργού. Το έργο εξηγήθηκε από τον Νικόλαο Δοχειαρίτη (1780-1845/6), έναν από τους σημαντικότερους εξηγητές του ΙΘ΄ αιώνα.

Ο Νικόλαος, στην παρούσα έκδοση, δεν παρουσιάζεται μόνο ως εξηγητής. Παρουσιάζεται και ως μελοποιός με την «Εκλογή εις τους Αρχαγγέλους», τονισμένη σε ήχο πλάγιο του δευτέρου τρίφωνο. Μέχρι σήμερα η μελοποίηση αυτή παρουσιάζεται στην πανήγυρη των Αρχαγγέλων στην Ιερά μονή Δοχειαρίου. Η ταυτότητα του στο μελωδικό πλούτο της μεταβυζαντινής ψαλτικής τέχνης δεν είναι ιδιαιτέρως διαδεδομένη, όπως του Γερμανού που προ ολίγου κάναμε λόγο. Ο Νικόλαος, περισσότερο γνωστός για το εξηγητικό του έργο παρά για το μελοποιητικό του, αποτελεί ξεχωριστή περίπτωση μουσικού δημιουργού. Μέσα από τις μελοποιήσεις του, αλλά και τις εξηγήσεις του, αποδεικνύει την άριστη γνώση για τον παραδοσιακό τρόπο επεξεργασίας και εξέλιξης του μουσικού υλικού. Η

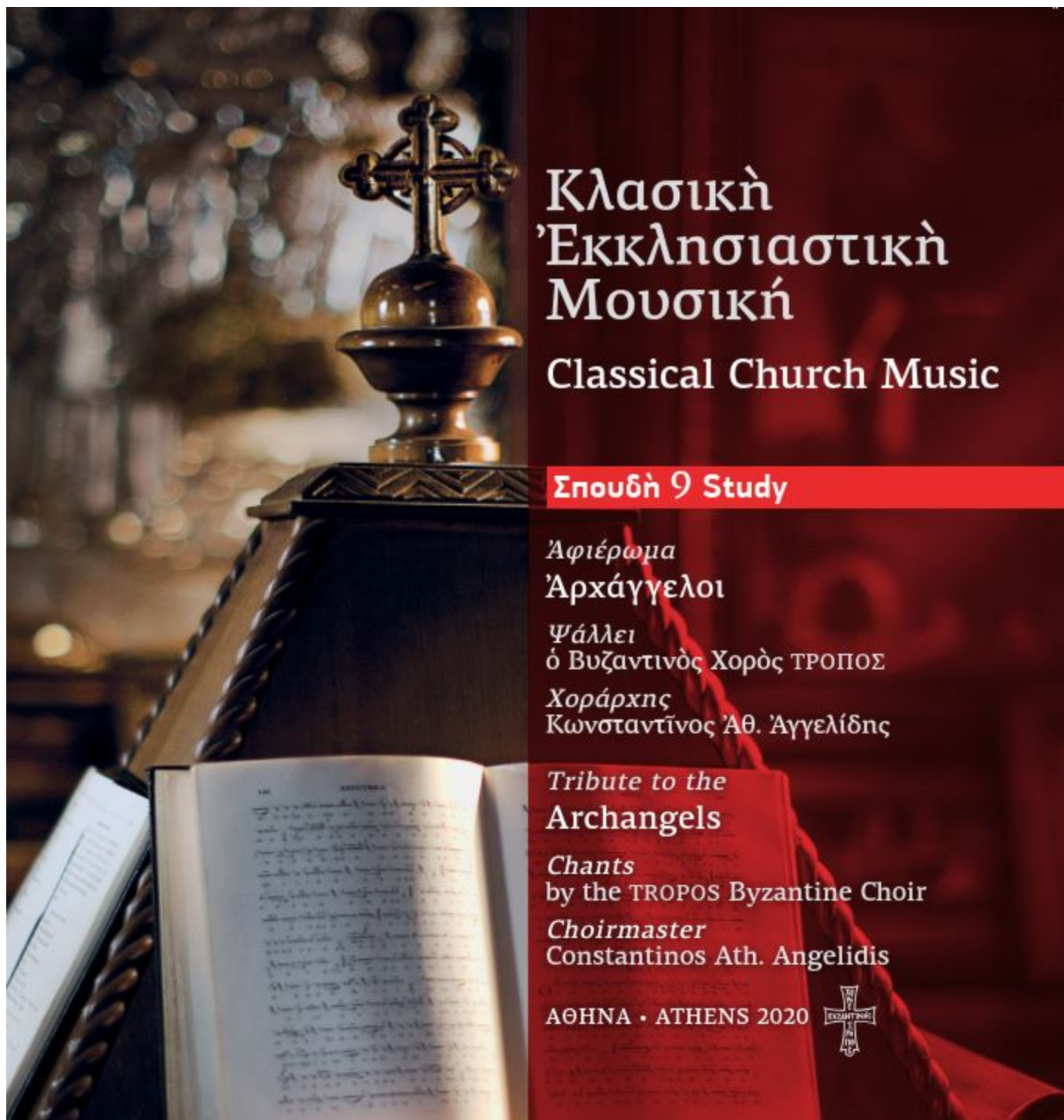
συνδεσμολογία των μουσικών θέσεων πραγματώνεται αβίαστα και τονίζεται από την λειτουργικότετη εναλλαγή των ήχων, δημιουργώντας ένα άριστα δομημένο μουσικό οικοδόμημα μέσα στην Οκτώηχο. Η σπουδαιότητα της ηχογράφησης του μέλους αυτού βρίσκεται στο γεγονός ότι εμπλουτίζει το ερμηνευθέν ρεπερτόριο της ψαλτικής μας παράδοσης, γνωρίζοντάς μας επίσης, με τον τρόπο αυτό, ακόμη καλύτερα το μελοποιό Νικόλαο.

Τη μελισματική και περίτεχνη επεξεργασία των δύο τελευταίων έργων ακολουθούν δύο ηχογραφήματα πιο “ανάλαφρα” σε πλοκή και χρονική αγωγή. Τροπάρια της α΄ και γ΄ ωδής των δύο κανόνων των Ασωμάτων, τονισμένα στους ήχους πλάγιο του τετάρτου και στον τρίφωνο πλάγιο του τετάρτου και στιχηρά προσόμοια από τους Αίνους της εορτής, τονισμένα στον πρώτο ήχο, εμπλουτίζουν την ηχοπαλέτα του ψηφιακού δίσκου. Παρουσιάζεται μια ποικιλία στο συνολικό ερμηνευτικό άκουσμα, μιας και γρήγορα μέλη, στην περίπτωση των τροπαρίων από τους δύο κανόνες της εορτής, καθώς και το ιδιαίτερο άκουσμα των προσομοίων, όπου στα ίδια μελωδικά σχήματα τοποθετούνται διαφορετικά κείμενα, σε αργό ειρμολογικό δρόμο, κάνουν πλουσιότερη και πιο ενδιαφέρουσα, στον ακροατή, τη “μουσική αφήγηση” του ηχογραφήματος.

Ακολουθεί το δοξαστικό των Αίνων σε ήχο πλάγιο του πρώτου, σε μέλος Ιακώβου πρωτοψάλτου. Ο χοράρχης διευρύνει με έναν εντυπωσιακό τρόπο το μουσικό λεξιλόγιο του ηχογραφήματος, προσθέτοντας στις μελοποιητικές προσωπικότητες μία ακόμη. Τον ευρηματικό Ιάκωβο, ο οποίος μας χάρισε νέα μελοποίηση στη χειρόγραφη παράδοση του Δοξασταρίου «κατά συντομώτερον τρόπον εκ θέσεων στιχηρών τε και ειρμολογικών», όπως σημειώνεται συνήθως στον αρχικό επίτιτλο, και στο οποίο ο Ιάκωβος προσπάθησε, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο ερευνητής Μανόλης Χατζηγιακουμής, «να περιλάβει όλες τας παλαιότερας θέσεις του Στιχηραρίου, χωρίς να αφήσει ούτε των νεωτέρων τας τετριμμένας».

Ως μελοποιός, ο Ιάκωβος, είναι πολύ γνωστός στο Άγιον Όρος. Τόσο τα Κεκραγάρια και τα Πασαπνοάρια του όσο και τα Δοξαστικά και οι Δοξολογίες του, τιμούνται από τους πατέρες σε όλες τις πανηγύρεις.

Το μουσικό υλικό του ηχογραφήματος ολοκληρώνεται με το καλλοφωνικό μάθημα «Χαίρει χαράν πάντα τα πέρατα σήμερον...» τονισμένο σε πλάγιο του τετάρτου, μέλος Συνεσίου Ιβηρίτου (ΙΗ΄-ΙΘ΄ αιώνας) και ποίηση Κλήμεντος του Στουδίτου. Την εξήγηση πραγματοποίησε ο Νικόλαος Δοχειαρίτης. Το κείμενο του μαθήματος προέρχεται από το τροπάριο της δ΄ ωδής του ασματικού κανόνα στους Ταξιάρχες.

Κλασική Ἐκκλησιαστική Μουσική

Classical Church Music

Σπουδὴ 9 Study

Ἀφιέρωμα
Ἀρχάγγελοι

Ψάλλει
ὁ Βυζαντινὸς Χορὸς ΤΡΟΠΟΣ

Χοράρχης
Κωνσταντῖνος Ἀθ. Ἀγγελίδης

*Tribute to the
Archangels*

Chants
by the ΤΡΟΠΟΣ Byzantine Choir

Choirmaster
Constantinos Ath. Angelidis

ΑΘΗΝΑ • ATHENS 2020

Πρόκειται για ένα άγνωστο μέλος στο φιλόμουσο κοινό μιας και η χρονική του διάρκεια είναι αποτρεπτική για να παρουσιαστεί εκτός μοναστηριακών καθολικών. Δυσκολία η οποία ξεπεράστηκε με την παρούσα ηχογράφηση, η οποία πλέον προσφέρει άμεση πρόσβαση στη μουσική αυτή δημιουργία.

Μέλος που καταδεικνύει έναν ακόμη σημαντικό μελοποιό της ψαλτικής μας μεταβυζαντινής κληρονομιάς, ο οποίος με ανεπιτήδευτο τρόπο χτίζει το αριστουργηματικό αυτό μελοποίημα, διατηρώντας αμείωτο το ενδιαφέρον του ακροατή με τον τρόπο που ενώνει τόσο τις θέσεις των ήχων όσο και με το

σκεπτικό βάσει του οποίου οργανώνει το συντακτικό των μουσικών φράσεων.

Ο Βυζαντινός Χορός Τρόπος, ένα πειθαρχημένο ερμηνευτικό μουσικό σύνολο με χαρακτηριστική ομοιογένεια του ηχητικού του όγκου, μας χαρίζει το νέο του ηχογράφημα. Μέλη που εκπροσωπούν διαφορετικά είδη και γένη της ψαλτικής μας τέχνης έρχονται να εμπλουτίσουν τη σύγχρονη μουσική πράξη με αισθητικές ερμηνείας που αναδεικνύουν τα μελωδικο-ρυθμικά χαρακτηριστικά του κάθε μουσικού οικοδομήματος. Ο χοράρχης, εμπειριών κάτοχος, καθοδηγεί με την κινησιολογία του το σύνολο των ερμηνευτών με τρόπο που ξεκουράζει τον ακροατή, μιας και καταφέρνει να δημιουργεί με τις επιλογές του άκουσμα ξεκάθαρο, προσαρμοσμένο στο μηχανισμό της αναπνοής, με εύστοχες μελωδικο-ρυθμικές προτάσεις που προσφέρουν την απόλυτη κατανόηση τόσο του ποιητικού κειμένου, όσο και των μουσικών περιόδων. Αναδεικνύει το μουσικό υλικό του κάθε μέλους στο χωρόχρονο που βιασύνη και προχειρότητα δεν χωράνε, παρά αρχοντικό και πλούσιο από ερμηνευτικούς τύπους άκουσμα.

Οι σωστές ισοκρατηματικές επιλογές που προτείνονται στα μέλη του ψηφιακού δίσκου, ευγενικά τονίζουν τις αλλαγές των ηχοτοπίων προετοιμάζοντας τον ακροατή για τις ηχοεικόνες που ο μελοποιός και ο εξηγητής κατέγραψαν μιας και το ισοκράτημα τονώνει την ορθότητα των διαστηματικών σχέσεων, παρουσιάζοντας μεσοδομικά τις εναλλαγές των ήχων. Με εύστοχο τρόπο παρουσιάζονται οι χειρόγραφες πληροφορίες, που μελοποιός και εξηγητής μας χάρισαν. Μέσα από μία πλούσια και εμπνευσμένη αισθητική προσέγγιση αποκωδικοποιούνται με εμπειρία και μεθοδικότητα πληροφορίες που η περιγραφικότητα του σημειογραφικού συστήματος της ψαλτικής μας τέχνης διαφυλάσσει.

Ο παρών δίσκος αποτελεί μια μουσική και ποιητική περίληψη της εορτής των Αρχαγγέλων. Προσφέροντας στον ακροατή μία πλούσια γεύση μουσικών πληροφοριών από διαφορετικές μελοποιητικές πένες σημαντικότητας προσωπικοτήτων, εν πολλοίς αγνώστων, εμπλουτίζοντας το σύγχρονο ρεπερτόριο με νέα μεταβυζαντινά μέλη, με χαρακτηριστική ερμηνευτική αρτιότητα. Προσφέροντας πληροφορίες άκρως ενδιαφέρουσες για τους σύγχρονους ερευνητές μιας και τόσο ο Γερμανός, όσο ο Νικόλαος και ο Συνέσιος, έχουν πολλά να καταθέσουν. Και αυτό είναι ένα ακόμη πολύ σημαντικό γεγονός που προσφέρει η παρούσα έκδοση.

Η παρούσα «Σπουδή 9» στη σειρά “Κλασική Εκκλησιαστική Μουσική” αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για το μουσικό εορτασμό της συμπλήρωσης των 15 χρόνων ανύστακτης προσφοράς του Βυζαντινού Χορού Τρόπου στην ελληνική μουσική σκηνή.

Αψηφώντας τις όποιες δυσκολίες των καιρών, ο Βυζαντινός Χορός Τρόπος κρατά ζωντανή την εκκλησιαστική μας μουσική παράδοση με τα γνήσια-αυθεντικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που διακρίνουν την αισθητική της, διασφαλίζοντας στις νεότερες γενιές τον πλούτο της.

Θερμά συγχαρητήρια!

Έτη πολλά!!!

<https://bit.ly/38p7g1N>